

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan vuoden 2025 käyttötalouden talousarvioehdotus ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelma

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta 23.09.2024 § 47
389/02.02.00.01/2024

Valmistelija Hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 24.6.2024 antanut talousarvion teknisen valmisteluohjeen vuodeksi 2025. Laadintaohjeen mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Palvelukeskusten ja lautakuntien tulee antaa vuoden 2025 käyttötalouden talousarvioesityksensä 27.9.2024 mennessä. Lautakunta päättää kullekin tulosalueelle toimintansa kannalta 1–3 keskeistä talousarviotavoitetta, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia.

Oriveden kaupungin talouden tasapainon säilymiseksi ja toimintaedellytysten varmistamiseksi on huomioitava, että
- palvelujen tasoa ei tule lisätä ilman lain velvoitetta,
- uusia vakansseja ei perusteta, mahdolliset esitykset käsitellään tapauskohtaisesti.

Vuoden 2025 alusta toteutuvaa TE-palvelu-uudistus huomioidaan talousarviossa niillä tiedoilla, joita talousarvion laadintavaiheessa on käytettävissä. Tampereen kaupunki toimii TE-palveluissa isäntäkuntana ja henkilöstö siirtyy Tampereen palvelukseen. Oriveden kaupunki maksaa tällöin osuutensa Tampereelle ao. palvelujen tuottamiseen ja lisäksi kaupungille jää maksettavaksi työttömyysturvan rahoitusosuus. Taloussuunnitelmassa tulee huomioida aktiivinen osallistuminen mm. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhteistyöhön sekä tämän yhteistyön hyödyntäminen ja siitä aiheutuvat velvoitteet.

Kaupunginhallitus on 11.3.2024 nimennyt ohjausryhmän laatimaan toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelmaa. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on löytää toimenpiteitä palvelujen, toimintojen kehittämiseksi, menojen vähentämiseksi tai tulojen lisäämiseksi. Päätöksessä on todettu, että kaupungin taloudessa on noin 2,0 milj. euron rakenteellinen tasapainotustarve tulojen ja menojen välillä. Palvelualueet ovat esittäneet ohjausryhmälle oman toimintansa kehittämis- ja säästökohteita sekä mahdollisuuksia tulojen lisäämiselle. Kehittämissuunnitelma on talousarvion laadintavaiheessa vielä luonnoksena, eikä sitä ole käsitelty kaupunginhallituksessa eikä valtuustossa. Palvelualueiden tulee kuitenkin huomioida niitä toimenpiteitä, joita ne ovat esittäneet toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelmaan.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan vuoden 2025 talousarvio on valmisteltu Oriveden kaupunkistrategian pohjalta ja valmistellussa on huomioitu myös toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelma.

Kaupunkistrategian tavoitteiden kokonaisuudet ovat:
1. Vahvistamme elinvoimaamme

- Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki.
- Kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle.

2. Edistämme asukkaiden hyvinvointia

- Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet.
- Aukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia.
- Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden.

3. Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi

- Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä.
- Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti.

Kaupunkistrategian lisäksi kaupungin toimintaa ohjaavat ja tukevat erilaiset ohjelmat ja suunnitelmat, mm. elinvoimaohjelma, hyvinvointisuunnitelma, osallisuussuunnitelma, työhyvinvoinnin kehittämisohjelma, hiilineutraali tiekartta, Tampereen kaupunkiseudun strategia sekä Business Tampereen elinkeinostrategia.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan talousarvioehdotuksessa on otettu huomioon mm. seuraavat asiat:

Hyvinvointipalvelujen tulosalue:

- Työllisyyspalvelut siirtyvät Tampereen seudun työllisyysalueelle, jossa palvelujen järjestämisestä vastaa Tampereen kaupunki. 1.1.2025 alkaen työllisyyspalveluissa ei ole enää kaupungin omaa henkilöstöä. Työllisyyspalvelujen toimintakulut nousevat arviolta 1.088.851 € ja toimintakate 1.139.851 € vuodesta 2024. Kustannuksien nousua selittää se, että valtio siirtää kaikki työllisyyspalvelut kuntien hoidettavaksi ja myös kuntien työttömyysturvan maksuperusteet muuttuvat. Valtio kompensoi kustannuksien nousua valtionosuuksissa, mutta nämä eivät kata täysimääräisenä todellisia kuluja. Tämän hetken arvion mukaan Oriveden kaupunki saa valtiolta lisärahoitusta työllisyyspalvelujen hoitamiseen noin 750.000 €.
- Työllisyyspalvelujen tulosityksikköön on jätetty määrärahavaraus nuorten kesätyöllistämiseen sekä vuonna 2024 alkaneiden veloitetyöllistämisten loppukustannuksiin n. 27.000 €
- Etsivä nuorisotyö (2 htv) jää kaupungin järjestettäväksi, vastuhenkilö hyvinvointijohtaja. Avin myöntämä avustus on vuonna 2025 alustavien tietojen mukaan ~~20.000~~ 25.000 €/htv (aiemmin ~~25.000~~ 30.000 €/htv).
Korjattu kokouksessa.
- Maahanmuuttopalvelut järjestetään vuonna 2025 omana toimintana ilman erillistä määrärahaa, vastuhenkilö hyvinvointijohtaja.
- Lautakunnan myöntämistä avustuksista on vähennetty 20.000 euroa (TA 2024: 80.000 € ja TA 2025: 60.000 €).

Elämänlaatupalvelujen tulosalue:

- Henkilöstökulut nousevat n. 168.000 € (10 %) syynä mm. työ- ja virkaehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset, OSKO:n laajentuminen Kuhmoisiin (v. 2025 koko vuoden kustannukset).
- Vuokrakustannukset nousevat n. 60.000 € (7 %)
- Lyhytaikaisten sijaisten käyttöä vähennetään koko palvelualueella. Tämän vuoksi palvelut voivat olla yksittäisiä päiviä suljettuna (mm. henkilöstön äkilliset sairastumiset).
- Palvelujen, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoja tarkastellaan kriittisesti ja vuonna 2025 tehdään vain toiminnan kannalta välttämättömät hankinnat.

- Liikuntapalvelujen asiakasmaksuihin on tulossa 1.1.2025 alkaen maltilliset korotukset ja maksuttomat vuorot (alle 18-vuotiaat ja yli 75-vuotiaat) poistuvat. Nämä muutokset on huomioitu toimintatuotoissa.
- Liikuntapaikkojen hinnoitteluperiaatteet 1.6.2025 alkaen muuttuvat ja seuroilta/yhdistyksiltä peritään myös tilavuokra. *Palautettu valmisteluun. Korjattu kokouksessa.*
- Kansalaisopiston asiakasmaksuihin esitetään 1.8.2025 alkaen maltillisia korotuksia. Asia käsitellään lautakunnassa keväällä 2025.
- OSKO:n talousarviossa huomioitu Kuhmoisten opetuksen tulot ja kustannukset koko lukuvuoden osalta (toiminta käynnistyi 1.8.2024).
- Käynnissä olevien hankkeiden tosiasialliset kustannukset on budjetoitu, mutta uusille mahdollisille hankkeille ei ole varattu määrärahaa.
- Uusia hankehakuja tarkastellaan kriittisesti. Hankehakemukset käsitellään kaupungin johtoryhmässä.

Elämänlaatupalvelujen tulosalueen määrärahoista 1.364.000 € kuuluu henkilöstön palkkoihin ja 921.000 € vuokriin, joihin ei voida vaikuttaa. Tämä on 77 % tulosalueen talousarviomenoista. Palvelujen ostoihin on varattu 526.000 €, joka on n. 25 % vähemmän kuin kustannukset ovat olleet vuonna 2023. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on varattu 137.000 €, joka on n. 30 % vähemmän kuin kustannukset ovat olleet vuonna 2023.

Koko lautakunnan toimintakate on 4.840.790 €, joka on 1.202.180 € suurempi kuin vuoden 2024 talousarvio. Työllisyyspalvelujen tulosyksikön toimintakate nousee 1.139.851 €, joten koko muun lautakunnan osalta toimintakateen nousu on 62.329 €.

Yllämainituista muutoksista ja talouden tasapainotustoimenpiteistä huolimatta palvelutasoon, palveluverkkoon eikä aukioloaikoihin ole tulossa merkittäviä muutoksia vuonna 2025.

Palvelualue pyrkii järjestämään vuoden aikana myös maksuttomia liikuntavuoroja ja teemapäiviä, jotka osaltaan kompensoivat alle 18-vuotiaiden sekä yli 75-vuotiaiden maksuttomien palvelujen poistamista. Lisäksi palvelualue pyrkii entistä enemmän tekemään yhteistyötä kaupungin muiden palvelualueiden, seurakunnan ja 3.sektorin kanssa sekä kehittämään innovatiivisia tapoja, joilla voimme yhdessä edistää asukkaiden hyvinvointia mahdollisimman vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti.

Palvelujen laatua, saavutettavuutta ja asiakaslähtöisyyttä kehitetään edelleen. Vuonna 2025 palvelualueelle perustetaan asiakasraati, asiakaspalautteen keräämistä kehitetään ja kaikissa palveluissa otetaan käyttöön turvallisemman tilan periaatteet, joilla tarkoitetaan ohjeita siitä, millä tavoin kaupungin tiloissa ja tapahtumissa edellytetään kaikkien toimivan. Myös tiloja vuokraavat tahot sitoutuvat noudattamaan Oriveden kaupungin laatimia turvallisemman tilan periaatteita. Asiakirja tuodaan lautakunnan käsittelyyn viimeistään syksyllä 2025. Lisäksi vuosien 2025-2026 aikana laaditaan Oriveden kaupungin nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS) sekä liikuntaohjelma.

Toimivalta	Hallintosääntö 27 §
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Tuija Peurala
Päätösehdotus	Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan vuoden 2025

talousarvioehdotuksen ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman liitteiden mukaisesti.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin muilta osin, mutta lautakunnan myöntämiin avustuksiin tehtiin 10.000 euron lisäys. Talousarvioehdotukseen tehtiin muutos kustannuspaikalle 3102 avustukset yhteisölle 53.000 € -> 63.000 €.

Kokouskäsittely

Juupajoen kunnan edustaja Timo Musturi oli paikalla asian käsittelyn aikana kello 17.30-18.40.

Nuorisovaltuuston edustaja Hanna Hömmö poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana kello 18.11.

Kirjastonjohtaja Henna Kaukoniemi, kansalaisopiston rehtori ja kulttuurijohtaja Annina Ärölä sekä työllisyyspalvelujen päällikkö Meri Soikka olivat asiantuntijoina paikalla asian käsittelyn aikana.